

بِسْمِ تَعَالَى

آیین نامه برگزاری جشنواره متاتر فخر

مقدمه

جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر به عنوان یکی از باسابقه‌ترین رویدادهای هنری کشور شناخته می‌شود. این جشنواره هر ساله به مناسبت جشن پیروزی انقلاب اسلامی ایران، به عنوان اصلی‌ترین و بزرگ‌ترین جشنواره تئاتر کشور برگزار می‌شود. سند حاضر با تکیه بر تجربه دوره‌های گذشته و با هدف ایجاد وحدت رویه، نسبت به ارائه چارچوب برای این رویداد پرداخته است.

تعاریف

جشنواره: جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر با تأکید بر حفظ فرهنگ و ارزش‌های هنر ایرانی - اسلامی در بخش اجرا شامل اجرای صحنه‌ای، بیرونی، محیطی، شهری و ... و بخش غیر اجرا شامل نمایشنامه‌نویسی، پژوهش و... در سطح ملی و بین‌المللی برگزار می‌شود. در این آیین‌نامه جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر به اختصار جشنواره خوانده می‌شود.

فصل اول: دورنا

الف- اهداف

مهم‌ترین اهداف برگزاری جشنواره عبارت است از:

۱. تحقق سیاست‌های کلان فرهنگی و هنری نظام جمهوری اسلامی ایران در حوزه هنرهای نمایشی
۲. اعتلای هنر نمایش و ارتقای سلیقه و فرهنگ مخاطبان
۳. شناسایی و تبیین چارچوب‌ها و استانداردهای کیفی گونه‌های نمایشی
۴. صیانت از حقوق هنرمندان و حمایت از هنرهای نمایشی
۵. توسعه روابط بین‌المللی از طریق گفتمان فرهنگی-هنری و آشنایی متقابل هنرمندان و مخاطبان ایرانی و غیر ایرانی با دستاوردها و ویژگی‌های هنرهای نمایشی طرفین

ب. چشم‌انداز

جشنواره در چشم‌انداز خود قصد دارد تبدیل به جشنواره‌ای با مختصات ذیل گردد:

۱. الگویی برای برگزاری شایسته جشنواره‌های مشابه هنرهای نمایشی در کشور
۲. رخدادی مبتنی بر فرهنگ و هنر غنی ایرانی-اسلامی در حوزه هنرهای نمایشی
۳. برخورداری جشنواره از اعتبار منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای

پ. مأموریت

مأموریت‌های اصلی جشنواره عبارت است از:

۱. معرفی تولیدات هنرهای نمایشی کشور
۲. ارتباط و تبادل تجربه با بهره‌گیری از حضور و مشارکت هنرمندان، گروه‌های نمایشی، اصناف و انجمن‌های هنری
۳. ارج نهادن به تلاش هنرمندان و معرفی الگوهای برتر
۴. کمک به رشد سطح دانش و آگاهی، توسعه تئاتر و جریان‌سازی هنری در کشور

ت. دستاوردها

دستاوردهای اصلی جشنواره عبارت است از:

۱. نیل به ارزشهای فرهنگی و هنری جمهوری اسلامی ایران در حوزه هنرهای نمایشی
۲. فراهم‌سازی شرایط و امکان مناسب برای گردهمایی انجمن‌ها، گروه‌ها، مؤسسات و افراد شاغل در حوزه تئاتر
۳. ایجاد انگیزه و شوق آفرینش‌گری هنری برای هنرمندان و گروه‌های نمایشی

۴. ایجاد روحیه نشاط و کار جمعی و زمینه‌سازی ظهور استعداد‌های هنری
۵. رونق اقتصادی و گسترش بازار هنرهای نمایشی
۶. ارتقای کیفیت شیوه برگزاری رویدادهای هنرهای نمایشی در کشور

ث. ارزش‌های کلیدی جشنواره

ارزش‌های اخلاقی، اجتماعی و هنری ذیل در فضای جشنواره حاکم خواهد بود:

۱. جشنواره فارغ از نام و تعداد مخاطب گروه‌های نمایشی عمل نموده و معیارهای هنری و محتوایی را ملاک اولویت انتخاب‌ها و در صورت لزوم شمول حمایت‌های خود قرار می‌دهد. توجه به موضوعات اسلامی و انسانی و حفظ هویت و کرامت انسان معاصر از دغدغه‌های اصلی جشنواره خواهد بود.
۲. اولویت به محتوا و مضامین آثار نمایشی و تلاش در جهت حفظ ارزش‌ها و آرمان‌های نظام جمهوری اسلامی ایران از اصول حاکم بر این جشنواره است.
۳. جشنواره همواره با بهره‌مندی از رهنمودها و پیشنهادهای کارشناسی هنرمندان، صاحب‌نظران و نهادهای تخصصی در حیطه هنرهای نمایشی و همچنین ارائه گزارش‌های لازم به افکار عمومی، زمینه لازم برای بهبود مستمر خود را فراهم می‌سازد.
۴. مسئولان برگزاری جشنواره نسبت به ایجاد زمینه مناسب برای تمامی هنرمندان و گروه‌های نمایشی به منظور حضور در بخش‌های مختلف جشنواره بر اساس ضوابط فراخوان متعهد و مسئول می‌باشند.
۵. ستاد جشنواره می‌کوشد در صورت وجود زیرساخت‌های لازم، از تمرکز فعالیت‌های جشنواره در پایتخت پرهیز نموده و زمینه مشارکت بیشتر استان‌های متقاضی را در برگزاری این رویداد فراهم نماید. بدین منظور این ستاد حتی‌الامکان به گونه‌ای برنامه‌ریزی می‌نماید تا گستره بیشتری از هم‌وطنان از برنامه‌ها و رویدادهای جشنواره بهره‌مند گردند.
۶. جشنواره، رویدادی هنری و متعلق به تمامی جامعه و اهالی هنرهای نمایشی کشور است که در چارچوب قوانین رسمی جمهوری اسلامی ایران و معیارهای هنری همه گونه‌های نمایشی فعالیت می‌کند. در جشنواره هیچ تمایز و یا ترجیحی بر اساس سلاقی، دیدگاه هنری، شهرت، جنسیت، قوم و غیره در نظر گرفته نخواهد شد.
۷. جشنواره تا حد امکان از ورود و فعالیت در حوزه‌هایی که منجر به رقابت نابرابر با بخش خصوصی شود و یا موجب اخلال یا مزاحمت در حوزه فعالیت این بخش گردد، پرهیز خواهد کرد.

ج. ضوابط کلی:

۱. کلیه اقدامات، برنامه‌ها و برگزاری جشنواره در حیطه قوانین، مقررات، ضوابط و شئون فرهنگی مصوب و مرجع کشور و مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد بود.
۲. آثار هنری شرکت‌کننده در جشنواره باید جهت اجرا، دارای مجوزهای لازم از شورای ارزشیابی و نظارت بر نمایش باشند. روال اخذ این مجوزها در خصوص کلیه آثار در فراخوان هر دوره اعلام خواهد شد.
۳. این آیین‌نامه بنا به ضرورت یا پیشنهاد شورای سیاست‌گذاری جشنواره، تأیید مدیرکل هنرهای نمایشی و تصویب معاون امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قابل‌بازنگری و اصلاح مجدد خواهد بود.

فصل دوم: آیین نامه اجرایی

الف. ارکان جشنواره

ارکان جشنواره عبارت است از:

۱. رئیس جشنواره
۲. شورای سیاست گذاری
۳. دبیر هنری
۴. ستاد برگزاری جشنواره
۵. شورای ارزیابی جشنواره

۱- رئیس جشنواره

۱/۱- **تعریف** - مدیرکل هنرهای نمایشی به عنوان نماینده حقوقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی متولی برگزاری جشنواره بوده و ریاست آن را بر عهده خواهد داشت.

۲/۱- **وظایف** - وظایف و اختیارات رئیس جشنواره به شرح ذیل است:

- ۱/۲/۱- دعوت از اعضای شورای سیاست گذاری و برگزاری و پیگیری مصوبات تا حصول نتیجه
- ۲/۲/۱- مدیریت امور مربوط به صدور مجوزهای لازم و امور اداری درون سازمانی مرتبط با برنامه های جشنواره
- ۳/۲/۱- مدیریت امور مربوط به هماهنگی های مورد نیاز با نهادهای دولتی و سایر نهادها، سازمان ها و ادارات مرتبط
- ۴/۲/۱- بررسی، تعیین و تخصیص بودجه جشنواره
- ۵/۲/۱- مدیریت و نظارت بر اجرای جشنواره در تمامی مراحل بر اساس قوانین و ضوابط جاری کشور و آیین نامه جشنواره
- ۶/۲/۱- مدیریت و نظارت بر تهیه، اعلام و ارسال به موقع گزارش های جشنواره به مراجع ذی ربط و جامعه تئاتر کشور

۲- شورای سیاست گذاری

۱/۲- **تعریف**: تعیین خط مشی، برنامه و رویکرد محتوایی و هنری جشنواره بر عهده شورای سیاست گذاری جشنواره است.

۲/۲- **نحوه گزینش**: ترکیب شورای سیاست گذاری جشنواره شامل ۷ عضو اصلی به شرح ذیل خواهد بود و جلسات آن با حضور حداقل ۵ عضو رسمیت می یابد:

- ۱/۲/۲- معاون هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- ۲/۲/۲- مدیرکل هنرهای نمایشی (رئیس جشنواره)
- ۳/۲/۲- دبیر هنری
- ۴/۲/۲- چهار نفر هنرمند شناخته شده و مورد اعتماد جامعه هنری (از میان اهالی تئاتر، اساتید میرز و چهره های علمی و دانشگاهی به پیشنهاد رئیس جشنواره و حکم معاون هنری)

تبصره ۱: بر حسب شرایط و الزامات شورا، امکان حضور اعضاء مدعو (از میان مدیران ارشد نهادهای فرهنگی و هنری، مدیران ارشد دیگر نهادهای مرتبط، حامیان مالی و غیره) علاوه بر هفت نفر عضو اصلی شورای سیاست‌گذاری جشنواره وجود دارد. شایان ذکر است این اعضا فاقد حق رأی بوده و فقط نظر مشورتی خواهند داشت.

۳/۲- وظایف: وظایف و اختیارات شورای سیاست‌گذاری جشنواره به شرح ذیل است:

- ۱/۳/۲- بررسی و تصویب برنامه‌ها و راهبردهای اجرایی و هنری
- ۲/۳/۲- تعیین رویکردهای کلان اجرایی برای نیل به اهداف و چشم‌انداز جشنواره
- ۳/۳/۲- انتخاب دبیر جشنواره به پیشنهاد رئیس جشنواره با تصویب اکثریت اعضاء
- ۴/۳/۲- بررسی و تصویب برنامه‌ها و پیشنهادهای ارائه شده از طرف دبیر جشنواره
- ۵/۳/۲- نظارت بر اجرای مصوبات شورا

۴/۲- شرایط و ضوابط:

۱/۴/۲- در صورتی که به هر علتی امکان تشکیل جلسات شورا وجود نداشته باشد، رئیس جشنواره موظف است با هماهنگی معاون هنری نسبت به تصمیم‌گیری و اقدام در جهت انجام وظایف شورا در زمان مقرر اقدام نماید.

۲/۴/۲- به منظور اثرگذاری هر چه بهتر، پس از پایان هر دوره از جشنواره و اعلام نظر شورای ارزیابی در مهلت مقرر، نخستین جلسه شورای سیاست‌گذاری دوره آتی برگزار و تصمیمات اولیه اتخاذ می‌گردد.

۳- دبیر هنری

۱/۳- تعریف: دبیر هنری مسئولیت برگزاری جشنواره را بر عهده دارد.

۲/۳- نحوه گزینش: دبیر جشنواره به عنوان فردی آگاه، مسلط به دانش مدیریت، خیره در حوزه هنرهای نمایشی و دارای حسن شهرت و سابقه از میان هنرمندان، صاحب‌نظران یا مدیران حوزه تئاتر برگزیده می‌شود. دبیر جشنواره توسط رئیس جشنواره و پس از هماهنگی با معاون هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، به شورای سیاست‌گذاری پیشنهاد می‌شود. در صورت تأیید دبیر پیشنهادی توسط شورا، حکم وی توسط معاون هنری صادر می‌شود.

۳/۳- وظایف: وظایف و اختیارات دبیر جشنواره به شرح ذیل است:

- ۱/۳/۳- تهیه فراخوان جشنواره بر اساس اهداف کلی و با توجه به رویکردهای کلان هر دوره
- ۲/۳/۳- مدیریت امور مالی جشنواره و نظارت کامل بر امور مالی، قراردادهای حقوق مادی و معنوی هنرمندان، گروه‌های نمایشی و غیره
- ۳/۳/۳- انتخاب و معرفی مدیران ستاد اجرایی جشنواره به رئیس جشنواره به منظور صدور احکام
- ۴/۳/۳- مدیریت و نظارت بر حسن انجام کار تمامی مدیران ستاد اجرایی جشنواره
- ۵/۳/۳- تشکیل دبیرخانه جشنواره و اتخاذ رویکرد و شیوه‌های به‌روز و عملیاتی برای انجام امور محوله
- ۶/۳/۳- پاسخگویی به هنرمندان و اصحاب رسانه در خصوص برنامه‌ها و عملکردهای بخش‌های مختلف جشنواره
- ۷/۳/۳- نظارت بر اجرای دقیق ضوابط فراخوان‌های جشنواره

- ۸/۳/۳- تهیه و ارائه گزارش از روند برگزاری جشنواره به شورای سیاست‌گذاری و رئیس جشنواره
- ۹/۳/۳- تعیین، انتصاب و مدیریت شوراهای انتخاب و داوری بخش‌های مختلف جشنواره
- ۱۰/۳/۳- انتخاب مشاورین با تخصص‌های مرتبط مورد نیاز با هماهنگی رئیس جشنواره
- ۱۱/۳/۳- تدوین و ارائه جداول اجرای برنامه‌های جشنواره
- ۱۲/۳/۳- پیشنهاد گروه‌های مدعو به شورای انتخاب
- ۱۳/۳/۳- تهیه، تدوین و ارائه پیشنهاد بودجه جشنواره به رئیس جشنواره
- ۱۴/۳/۳- پیش‌بینی و جذب منابع و حمایت‌های مالی

۴- شرایط و ضوابط:

- ۱/۴/۳- هرگاه رئیس جشنواره از عملکرد دبیر هنری رضایت نداشته باشد و مذاکرات و تذکرات در این خصوص راهگشا و مؤثر واقع نشود، رئیس جشنواره می‌تواند با مشورت معاون هنری نسبت به انفصال دبیر اقدام و بر اساس مصالح جشنواره و با هماهنگی شورای سیاست‌گذاری مسئولیت را به فرد دیگری واگذار نماید. شایان ذکر است رئیس جشنواره در حدفاصل انفصال دبیر پیشین تا انتخاب دبیر جدید کلیه وظایف و مسئولیت‌های دبیر هنری را بر عهده خواهد داشت.
- ۲/۴/۳- انتصاب مجدد دبیر جشنواره برای یک یا چند دوره با رعایت شرایط مندرج در این آیین‌نامه بلامانع است.
- ۳/۴/۳- دبیر جشنواره از زمان پذیرش مسئولیت و صدور حکم، به عنوان مسئول تمام شئون این رویداد هنری موظف به برنامه ریزی، اجرا، مدیریت، نظارت و پاسخگویی خواهد بود.

۴- ستاد برگزاری جشنواره

- ۱/۴- **تعریف:** ستاد برگزاری جشنواره مسئولیت برنامه‌ریزی و اجرای جشنواره را تحت نظارت و مدیریت دبیر هنری بر عهده دارد.
- ۲/۴- **نحوه گزینش:** مدیران بخش‌های تشکیل‌دهنده ستاد برگزاری جشنواره (مانند مدیر اجرایی، مدیر امور مالی و غیره) بر اساس تجربه و توانایی با پیشنهاد دبیر جشنواره انتخاب و احکام آنان توسط رئیس جشنواره صادر می‌گردد.
- ۳/۴- **وظایف:** ستاد برگزاری جشنواره کلیه امور مربوط به برنامه‌ریزی و اجرای جشنواره را بر عهده دارند.
- تبصره ۲:** در صورت بروز هرگونه اختلاف میان مدیران ستاد جشنواره و دبیر جشنواره موضوع در وهله نخست با مذاکره طرفین و در صورت عدم رفع مشکل، در حضور مدیرکل هنرهای نمایشی (رئیس جشنواره) به عنوان ناظر پروژه بررسی و ارائه راهکار خواهد شد.

۵- شورای ارزیابی جشنواره

- ۱/۵- **تعریف:** شورای ارزیابی وظیفه نظارت بر جشنواره و ارزیابی گردانندگان آن را بر عهده دارد.
- ۲/۵- **نحوه گزینش:** این شورا هم‌زمان با آغاز به کار دبیر هنری جشنواره از سوی معاون هنری تشکیل می‌شود. ترکیب شورا شامل ۹ عضو به شرح ذیل خواهد بود و جلسات آن با حضور حداقل ۵ عضو رسمیت خواهد یافت:

۱/۲/۵- نماینده معاون امور هنری

۲/۲/۵- مشاور برنامه ریزی و نظارت راهبردی معاونت امور هنری

۳/۲/۵- نماینده خانه تئاتر کشور

۴/۲/۵- نماینده شورای نظارت و ارزیابی اداره کل هنرهای نمایشی

۵/۲/۵- نماینده انجمن هنرهای نمایشی ایران

۶/۲/۵- چهار نماینده از بین اهالی تئاتر به انتخاب معاون امور هنری

۳/۵- **وظایف:** شورای ارزیابی جشنواره، وظیفه ارزیابی عملکرد جشنواره و مدیران منتخب آن را بر عهده دارد.

۴/۵- **شرایط و ضوابط:** عملکرد شورای ارزیابی جشنواره تابع موارد ذیل است:

۱/۴/۵- اعضای این شورا نباید هیچ منافع، فعالیت، همکاری و یا ارتباط کاری با جشنواره‌های همان دوره و دوره بعدی آن داشته باشند.

۲/۴/۵- شورا، گزارش و نظر نهایی خود را حداکثر تا دو هفته پس از پایان جشنواره کتباً و مستقیماً به معاون امور هنری اعلام خواهد کرد.

۳/۴/۵- تأیید صورت عملکرد دبیر هنری جشنواره در هر دوره بر اساس بررسی‌های این شورا، شرط لازم جهت انتخاب مجدد دبیر هنری برای دوره آتی جشنواره خواهد بود.

تبصره ۳: معاون امور هنری مجاز خواهد بود در صورت عدم معرفی نماینده توسط هریک از نهادهای مذکور (بند ۲/۵) در مهلت ده روز کاری، بنا بر صلاحدید خود از بین افراد واجد شرایط مرتبط یک نفر جایگزین به شورا دعوت نماید. همچنین در صورتی که به هر علتی امکان تشکیل جلسات شورا نباشد، ایشان باید نسبت به تصمیم‌گیری و اعلام نتیجه در زمان مقرر اقدام نمایند.

ب. تقویم و زمان بندی

جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر به مناسبت بزرگداشت پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران به شکل متوالی و سالیانه برگزار می‌شود. زمان‌بندی دقیق این جشنواره با توجه به ایام تقویمی و نظر شورای سیاست‌گذاری در نزدیک‌ترین زمان به ایام دهه تعیین و از طریق فراخوان‌های جشنواره اعلام خواهد شد.

پ. بخش‌های جشنواره

به منظور تمرکززدایی از برنامه‌های اجرایی در پایتخت و بهره‌مندی گستره بیشتری از هم‌وطنان از برنامه‌های هنری جشنواره، بخش‌هایی از این رویداد که امکان اجرا در سایر استان‌ها و شهرهای کشور را داشته باشد با رایزنی ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان‌های میزبان و عقد تفاهم همکاری در آن شهرها برگزار می‌شود.

بخش‌ها و رشته‌های جشنواره در قالب فراخوان در هر دوره به اطلاع عموم مخاطبان می‌رسد. فراخوان جشنواره باید با ارائه جزئیات روشن و شفاف بوده و در زمان مناسب به صورتی که امکان اقدام برای متقاضیان از سراسر کشور وجود داشته باشد، به صورت عمومی و سراسری منتشر و در دسترس هنرمندان، گروه‌های نمایشی و اصحاب رسانه قرار گیرد.

ت. فرآیند

۱. فرآیند، شرایط و ضوابط ارسال و پذیرش آثار در هر دوره از جشنواره طی فراخوان‌های جشنواره اعلام خواهد شد. فراخوان عمومی هر دوره در حکم ضوابط اجرایی و مصوبات لازم‌الاجرای آن دوره می‌باشد و ضروری است تمام مفاد آن با دقت کافی تهیه شود و در مرحله اجرا نیز ارکان جشنواره به تمام مفاد آن پای بندی کامل داشته باشند.

۳. سایر فرآیندهای مربوط به جشنواره در صورت نیاز تعیین و توسط روابط عمومی جشنواره اعلام خواهد شد.

ث. حمایت مالی

اعتبار برگزاری جشنواره توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و در قالب بودجه سالیانه اداره کل هنرهای نمایشی تعیین و تأمین می‌گردد. میزان این اعتبار بسته به گستردگی و تعدد بخش‌های مختلف جشنواره و هزینه‌های مرتبط متغیر خواهد بود.

تبصره ۴: دبیر هنری مجاز است در چارچوب قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران نسبت به جذب مشارکت و حمایت های مالی اقدام نماید.

آیین‌نامه برگزاری جشنواره تئاتر فجر مشتمل بر ۲ فصل، ۱۱ بخش و ۴ تبصره است که در تاریخ ۹۷/۳/۲۷ به تصویب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا خواهد بود.